

OBSAH

ČLOVEK A DIELO / napísal Antom Vantuch /	7
ÚVAHY O PRÍČINÁCH VEĽKOSTI A ÚPADKU RIMANOV	19
DIZERTÁCIA O NÁBOŽENSKEJ POLITIKE RIMANOV	93
O CICERONovi	99
DIALÓG SULLU S EUKRATOM	103
DIALÓG XANTHIPPA S XENOKRATOM	107
DUCH ZÁKONOV	111
ÚVOD	111
<i>Prvá kniha</i>	113
O zákonoch všeobecne / O zákonoch vo vzťahu k rozličným tvorom / O zákonoch prírody / O zákonoch daných /	
<i>Druhá kniha</i>	117
O zákonoch, ktoré vyplývajú priamo z povahy vlády / O povahe troch rozličných vlád / O republikánskej vláde a zákonoch vzťahujúcich sa na demokraciu / O zákonoch vzťahujúcich sa na povahu aristokratickej vlády / O zákonoch týkajúcich sa povahy monarchického štátu / O zákonoch vzťahujúcich sa na povahu despotickeho štátu /	
<i>Tretia kniha</i>	124
O princípoch troch vlád / Rozdiel medzi povahou vlády a jej princípom / O princípe rozličných vlád / O princípe demokracie / O princípe aristokratickeho štátu / Cnosť nie je princípom monarchickej vlády / Čím sa nahrádza cnosť v monarchickej vláde / O princípe monarchie / Česť nie je princípom despotickeho štátu / O princípe despotickeho štátu / Rozdiel v charaktere poslušnosti v umiernených a despotickejších vládach / Celková úvaha /	
<i>Štvrtá kniha</i>	130
Zákony o výchove musia zodpovedať princípom štátneho zriadenia / Zákony o výchove / O výchove v monarchiách / O výchove v despotickeho štáte / Rozdiel medzi výsledkami výchovy starých Grékov a Rimanov a výsledkami dnešnej výchovy / O výchove v republikánskom štáte / O niektorých Grékoch / V akom prípade sa môžu osvedčiť tieto zvláštne inštitúcie / Objasnenie paradoxu, aký sa prejavil u starých Grékov a Rimanov vo vzťahu k mravom /	

<i>Piata kniha</i>	137
Zákony, ktoré zákonodarca vydáva, musia vyplývať z princípu vlády / Hlavná myšlienka tejto knihy / Čo je to cnosť v politickom štáte / Čo je to láska k republike v demokracii / Ako možno vštepiť lásku k rovnosti a umiernenosti / Akým spôsobom nastofujú zákony v republike rovnosť / Ako majú zákony udržiavať umiernenosť v demokracii / Ďalšie prostriedky podporujúce princíp demokracie / Ako sa majú zákony vzťahovať na princíp vlády v aristokratickom štáte / Ako sa vzťahujú zákony k svojmu princípu v monarchii / O pohotovom vykonávaní štátnych záležitostí v monarchii / O prednostiach monarchickej vlády / Idea despotizmu / O vzťahu zákonov despotickej vlády k jej princípu / O odovzdaní moci / O daroch / O odmenách poskytovaných vládárom / Ďalšie dôsledky základných princípov troch štátov /	
<i>Šiesta kniha</i>	156
Dôsledky vládných princípov vo vzťahu k jednoduchosti občianskych a trestných zákonov, k forme rozsudku a ustanoveniu trestov / O jednoduchosti občianskych zákonov v rozličných vláдах / O jednoduchosti trestných zákonov v rozličných vláдах / V akých vláдах a v akých prípadoch sa musí súdiť podľa presného znenia zákona / O spôsobe vynášania rozsudkov / V akých vláдах môže byť zvrchovaný vládca sudcom / V monarchii nemajú súdiť ministri / O jedinom úradníkovi / O obžalobe v rozličných typoch štátov / O prísnosti trestov v rozličných typoch štátov / O starých francúzskych zákonoch / Keď je národ cnostný, postačí málo trestov / O moci trestu / Neschopnosť japonských zákonov / O duchu rímskeho senátu / O trestoch rímskych zákonov / O správnom pomere medzi trestom a zločinom / O mučení alebo týraní zločincov / O peňažných trestoch / O zákone odplaty / O trestaní otca namiesto detí / O panovníkovej zhovievavosti /	
<i>Siedma kniha</i>	170
Vplyv rozdielnych princípov troch druhov štátov na prepych, na zákony obmedzujúce prepych a na postavenie žien / O prepychu / O zákonoch zamedzujúcich prepych v demokracii / O zákonoch zamedzujúcich prepych v aristokratickom štáte / O základoch zamedzujúcich prepych v monarchii / V akých prípadoch sú zákony obmedzujúce prepych v monarchii užitočné / O prepychu v Číne / O zdržanlivosti na verejnosti / O postavení žien v rozličných štátoch / O domácom súde u Rimanov / Ako sa inštitúcie menili zároveň s vládou / O poručníctve nad ženami u Rimanov / O trestoch, ktoré zaviedli cisári proti ženskej neviazanosti / Zákony zamedzujúce u Rimanov prepych / O vne a výhodách manželstva v rozličných štátnych zriadeniach / Krásny samnitský zvyk / O vláde žien /	
<i>Ôsma kniha</i>	179
O zániku princípov troch druhov štátov / Hlavná myšlienka tejto knihy / O zániku princípu demokracie / O duchu krajnej rovnosti / Mimoriadna príčina skazenosti ľudu / O zániku princípu aristokratickej vlády / O zániku princípu monarchie / Nebezpečenstvo zániku princípu monarchickej vlády / Úsilie šľachty uchrániť trón / O rozpade princípu despotickej vlády / Prirodzené následky vyplývajúce zo správnosti a z rozpadu princípov / O sile prísahy čestného národa / Aj najmenšia zmena v štátnom zriadení vyvoláva zánik princípov / Najúčinnnejšie prostriedky na udržanie troch princípov / Zvláštne vlastnosti republiky / Zvláštne vlastnosti monarchie / Španielska monarchia ako zvlášty prípad / Zvláštne vlastnosti despotického štátu / Závery vyplývajúce z predchádzajúcich tém / O čínskej ríši /	

O podobnom prípade v monarchii / O podobnom prípade v despoticom štáte / O daniach v krajinách, kde sa pripútanie k pôde nevyskytuje / Ako zachovať zdanie, že sa dane neplatia / O zlom druhu daní / Ako závisí výška dane od povahy vlády / O finančných postihoch / Vzťah medzi výškou daní a slobodou / V akých vláдах pripúšťa zvyšovanie daní / Druh daní zodpovedá druhu vlády / Zneužívanie slobody / O výbojoch mohamedánov / O zvyšovaní počtu vojska / O oslobodení od daní / Čo je vhodnejšie pre panovníka a pre ľud / O nájomcoch /

Štrnásť kniha 250

O zákonoch a ich vzťahu k povahe podnebia
/ Hlavná myšlienka / Do akej miery sa ľudia odlišujú v rozličných druhoch podnebia / Protirečenie v charakteroch niektorých južných národov / Prečo sú náboženstvo, mravy, zvyky, a zákony v orientálnych krajinách nemenné / O tom, že zlí zákonodarcovia podporovali nedostatky spôsobené podnebím a dobrí ich odstraňovali / O obrábaní pôdy v krajinách s horúcim podnebím / O mníštvě / Dobrý čínsky zvyk / Prostriedky na podporu pracovitosti / O zákonoch vo vzťahu k striedosti národov / O zákonoch vo vzťahu k chorobám, ktoré vyvoláva podnebie / Zákony proti samovrahom / Vplyv anglického podnebia / Iné účinky podnebia / O rozdieloch v dôvere, akú prechováajú zákony k národu vplyvom podnebia /

Päťnásť kniha 259

O vzťahu zákonov o občianskom otroctve k povahe podnebia
/ O občianskom otroctve / Pôvod práva na otroctvo podľa rímskych právnikov / Ďalší pôvod otroctva / O otroctve černochoch / Skutočný pôvod otroctva / Ďalší pôvod otroctva / U nás by bolo zbytočné zaviesť otroctvo / O národoch, ktoré majú občiansku slobodu / Rozličné druhy otroctva / O tom, čo je povinnosťou zákonov vo vzťahu k otroctvu / Zneužívanie otroctva / Nebezpečenstvo veľkého počtu otrokov / O ozbrojených otrokoch / Opratrenia nevyhnutné pre štát s umiernenou vládou / Nariadenia, ktoré upravujú vzťah medzi pánom a otrokmi / O prepúšťaní otrokov na slobodu / O prepúšťaní eunuchoch /

Šestnásť kniha 270

Aký vzťah majú zákony o rodinnom otroctve k povahe podnebia
/ O rodinnom otroctve / O prirodzenej nerovnosti oboch pohlaví v južných krajinách / Mnohoženstvo závisí najmä od spôsobu zaopatrenia žien / O polygamii a jej rozličných príčinách / Zdôvodnenie jedného malabarského zákona / O polygamii a jej podstate / O rovnosti postavenia žien v prípade mnohoženstva / O izolácii žien a mužov / Vzťah rodinnej správy k politickej vláde / Princíp orientálnej morálky / O rodinnom otroctve, ktoré nesúvisí s polygamiou / O prirodzenej hanblivosti / O žiarlivosti / O riadení rodiny v Oriente / O rozvođe a zapudení / O zapudení a rozvođe u Rimánov /

Sedemnásť kniha 278

Ako súvisia zákony o politickom otroctve s povahou podnebia
/ O politickom otroctve / Rozdiel medzi národmi vo vzťahu k odvahe / O ázijskom podnebí / Následky ázijského podnebia / O tom, že následky dobývania neboli rovnaké, keď územie dobyli národy severnej Ázie a keď ho dobyli národy severnej Európy / Ďalšia vonkajšia príčina otroctva v Ázii a slobody v Európe / O Afrike a Amerike / O hlavnom meste ríše /

<i>Osemnásta kniha</i>	283
O zákonoch vo vzťahu k povahe pôdy / Ako ovplyvňuje zákony povaha pôdy / O krajinách, kde sa pestuje pôda najviac / Ďalšie následky úrodnosti a neúrodnosti kraja / O národoch žijúcich na ostrovoch / O krajinách, ktoré formuje ľudská usilovnosť / O diele ľudských rúk / O všeobecnom vzťahu zákonov / O pôde v Amerike / O vzťahu medzi počtom obyvateľstva a spôso- bom zaobstarávania obživy / O divých a barbarických národoch / O medzinárodnom práve u národov, ktoré pôdu neobrábajú / O občianskych zákonoch u národov, ktoré neobrábajú pôdu / O politických pomeroch národov, ktoré neobrábajú pôdu / O národoch, ktoré poznajú peniaze / O občianskych zákonoch u národov, ktoré nepoznajú peniaze / O politických zákonoch národov, ktoré nepoznajú peniaze / O sile povery / O slobode Arabov a otroctve Tatárov / O medzinárodnom práve Tatárov / Občianske zákony Tatárov / O jednom občianskom zákone germánskych národov / O dlhých vlasoch franských kráľov / O manželstvách franských kráľov / O Childerichovi / O plnoletosti franských kráľov / O adopcii u Germánov / O krvi- lačnosti franských kráľov / O národných zhromaždeniach / O moci duchovenstva za dynastie Merovejovcov /	
<i>Devätnásta kniha</i>	297
O zákonoch vo vzťahu, ktorý majú s princípmi formujúcimi všeobecného ducha, mravy a zvyky národa / O námete tejto knihy / Ľudia musia byť vyspelí, aby mohli prijať tie najlepšie zákony / O tyranii / Čo je to duch národa / Treba dávať pozor, aby sa duch národa nezmenil / Všetko sa nedá naprávať / O Aténčanoch a Spartanoch / Následky spoloč- enského ducha / O márnivosti a pýche národov / O charaktere Španielov a Číňanov / Úvaha / O spôsoboch a mravoch despotického štátu / O spôsoboch Číňanov / Aké sú prirodzené cesty premeny mravov a spôsobov národa / Vplyv riadenia rodiny na politické zriadenie / Ako si niektorí zákonodarcovia zamieňali zásady spravujúce ľudí / Zvláštna vlastnosť čínskej vlády / Dôsledky toho, čo bolo uvedené v predchá- dzajúcej kapitole / Ako prišlo k zlúčeniu náboženstva, zákonov, mravov a spôsobov u Číňanov / Vysvetlenie paradoxu o Číňanoch / Aký má byť vzťah zákonov k mravom a spôsobom / Ako sa zákony riadia mravmi / Ako môžu zákony prispieť k formovaniu mravov, spôsobov a charakteru národa /	
<i>Dvadsať kniha</i>	313
O zákonoch vo vzťahu k obchodu z hľadiska jeho podstaty a odlišností / O obchode / O duchu obchodu / O chudobe národov / O obchode v rozličných dru- hoch štátu / O národoch, ktoré sa zaoberali ekonomickým obchodom / Niektoré nás- ledky veľkého podnikania na mori / Obchodný duch Anglicka / Akým spôsobom sa kedysi obmedzoval obchod / O obmedzení obchodných stykov / O inštitúcii cha- rakteristickej pre ekonomický obchod / O slobode obchodu / Čím sa táto sloboda porušuje / O zákonoch obchodu dotýkajúcich sa konfiškácie tovaru / O strate osobnej slobody za dlhy / O jednom veľmi peknom zákone / Rodský zákon / O sudcoch vo vzťahu k obchodu / Panovník sa nemusí zaoberať obchodom / O obchode šľachty v monarchii / Úvaha o zvláštnom jave / Pre niektoré národy nie je výhodné obchodo- vať.	

Dvadsať prvá kniha 323

O zákonoch vo vzťahu k obchodu a z hľadiska prevratných zmien, ktoré vo svete obchod spôsobil / Niekoľko všeobecných úvah / O afrických národoch / Potreby južných národov sú odlišné od potrieb severných národov / Hlavný rozdiel medzi obchodom súčasnosti a starovekým obchodom / Ďalšie rozdiely / O obchode starých Grékov a Rimanov / O obchode Grékov / O Alexandrovi a jeho výbojoch / O obchode gréckych kráľov po Alexandrovi / Cesta okolo Afriky / Kartágo a Marseille / Ostrov Delos, Mithridates / O vzťahu Rimanov k námorníctvu / O obchodnom duchu Rimanov / Obchod Rimanov s barbarmi / O obchode Rimanov s Arábiou a Indiou / O obchode po zániku Západorímskej ríše / Zvláštne nariadenie / O obchode po oslabení Rimanov na Východe / Ako sa rodil obchod v Európe uprostred barbarov / Objavenie dvoch nových svetov: pomery v Európe v súvislosti s touto udalosťou / O bohatstve, ktoré získalo Španielsko v Amerike / Problém /

Dvadsať druhá kniha 348

O zákonoch v ich vzťahu k používaniu peňazí
/ Pôvod používania peňazí / O podstate peňazí / O ideálnych peniazoch / O množstve zlata a striebra / Prečo po objavení Ameriky klesla výška úrokov o polovicu / Ako sa určuje cena predmetov v znakoch pri zmene bohatstva / O relatívnom nedostatku zlata a striebra / O mene / O peňažných operáciách Rimanov / Okolnosti, za akých vykonávali Rimania svoje peňažné operácie / Peňažné operácie cisárskych čias / Ako zatažuje mena despoticke štáty / Zvyk niektorých italských krajín / O pomoci, ktorú môžu štáty poskytnúť bankári / O verejných dlhoch / O vyrovnaní verejných dlhov / O pôžičkách na úroky / O úrokoch v námornom obchode / O zmluvnej pôžičke a úžerníctve Rimanov /

Dvadsať tretia kniha 367

O zákonoch vo vzťahu k počtu obyvateľstva
/ O ľuďoch a zvieratách v súvislosti s rozmnožovaním druhu / O manželstvách / O postavení detí / O rodinách / O rozličných kategóriách zákonitých žien / O nemanželských deťoch v rozličných druhoch štátov / O súhlase otcov k manželstvu / O dievčatách / Čo privádza ľudí k manželstvu / O prítomnosti vlády / O počte dievčat a chlapcov v rozličných krajinách / O prístavných mestách / O obrábaní zeme, ktoré si vyžaduje viac či menej obyvateľstva / O počte obyvateľstva v súvislosti s remeslami / O vzťahu zákonodarcu k rozmožovaniu ľudského rodu / O Grécku a počte jeho obyvateľstva / O stave národov pred Rimanmi / Znižovanie počtu obyvateľstva na svete / O tom, že Rimania museli nevyhnutne vydávať zákony na zvýšenie počtu obyvateľstva / O rímskych zákonoch zavedených na zvýšenie pôrodnosti / O odkladaní detí / O pomeroch vo svete po páde Rimanov / Zmeny, ktoré nastali v Európe v súvislosti s počtom obyvateľstva / Závery / O zákone vydanom vo Francúzsku na podporu rastu obyvateľstva / Ako sa dá zamedziť úbytku obyvateľstva / O chudobincoch /

Dvadsať štvrtá kniha 384

O zákonoch vo vzťahu k náboženstvu ustanovenom v tej ktorej krajine a vzhľadom na jeho zvyky a podstatu
/ O náboženstvách všeobecne / Baylov paradox / O tom, že umiernená forma vlády vyhovuje lepšie kresťanskému náboženstvu a despotickej mohamedánskej / O dôsledkoch charakteru kresťanského a mohamedánskeho náboženstva / O tom, že katolícke náboženstvo vyhovuje lepšie monarchii a protestantské republiky / Ďalší Baylov paradox / O dokonalosti náboženských zákonov / O súlade medzi zákonmi

morálky a zákonmi náboženstva / O Esénoch / O stoickej sekte / O rozjímání / O pokání / O neodčiniteľných zločinoch / Ako pôsobí sila náboženstva na silu občianskych zákonov / Akým spôsobom naprávajú občianske zákony nepravé náboženstvá / Ako vyrovnávajú náboženské zákony nedostatky politického zriadenia / Kedy pôsobia náboženské zákony ako občianske zákony / O tom, že nie tak pravdivosť či nepravdivosť dogmy, ale skôr jej používanie či zneužívanie vplýva blahodarne alebo škodlivo na ľudí v občianskom zriadení / O prevtelení duší / Aké je nebezpečné, keď náboženstvo vyvoláva strach pre bezvýznamné veci / O sviatkoch / O miestnych náboženských zákonoch / Nevýhody spojené s prijatím náboženstva v druhej krajine /

Dvadsať piata kniha 397
O zákonoch vo vzťahu k náboženstvu zavedenému v každej krajine a jeho vonkajšiemu usporiadaniu

/ O náboženskom cíte / O príčine pripútania sa k rozličným náboženstvám / O chrámoch / O božích sluhoch / O nevyhnutnosti zákonov obmedzujúcich bohatstvo duchovenstva / O kláštoroch / O prepychu plynúcom z povery / O pápežstve / O náboženskej znášanlivosti / O zmene náboženstva / O trestných zákonoch / Veľmi skromná obžaloba španielskych a portugalských inkvizítorov / Prečo v Japonsku tak veľmi nenávidia kresťanské náboženstvo / O šírení náboženstva /

Dvadsať šiesta kniha 407
O zákonoch v ich nevyhnutnom vzťahu k usporiadaniu problémov, o ktorých rozhodujú

/ Hlavná myšlienka knihy / O božích a ľudských zákonoch / O občianskych zákonoch, ktoré protirečia prirodzenému zákonu / Prípady, ktoré nemožno posudzovať podľa princípov občianskeho práva a pozmeniť pritom princípy prirodzeného práva / O tom, že systém dedičstva závisí od zásad politického alebo občianskeho práva, a nie od zásad prirodzeného práva / Ak ide o pravidlá prirodzeného zákona, nemusia rozhodovať náboženské predpisy / Otázky podliehajúce princípom občianskeho práva sa nemajú riadiť princípmi kanonického práva / O tom, že otázky, ktoré musia podliehať princípom občianskeho práva, môžu sa zriedkakedy riadiť podľa princípov náboženských zákonov / V akom prípade sa treba riadiť podľa občianskeho zákona, ktorý niečo dovoľuje, a nie podľa náboženského zákona, ktorý to zakazuje / Ľudské zákony sa nemajú riadiť podľa súdov, ktoré sa dotýkajú záhrobného života / V akom prípade sa vo veci manželstva treba riadiť náboženskými zákonmi a v akom prípade zákonmi občianskymi / V akom prípade sa treba v manželstvách medzi príbuznými riadiť podľa zákonov prírody a v akých prípadoch sa treba držať občianskych zákonov / Podľa zásad politického práva sa nesmú riadiť veci, ktoré závisia od zásad občianskeho práva / Podľa nariadení občianskeho práva netreba rozhodovať o otázkach, ktoré patria pod politické právo / Ak sa zdá, že si zákony navzájom protirečia, treba preskúmať, či patria do tej istej kategórie / Občianske zákony nemajú rozhodovať o veciach, ktoré musia určovať rodinné zákony / O problémoch medzinárodného práva sa nemá rozhodovať podľa princípov občianskych zákonov / O otázkach, ktoré patria medzinárodnému právu, netreba rozhodovať prostredníctvom politických zákonov / Nešťastný osud Inka Athualpa / Ak pôsobí zásluhou nejakej okolnosti politický zákon na štát rušivo, musí nastúpiť iný politický zákon, ktorý ho zachováva a ktorý sa stáva niekedy medzinárodným právom / Nariadenia verejného poriadku majú iný charakter ako ostatné občianske zákony / O tom, že sa netreba riadiť podľa všeobecných nariadení občianskeho práva, keď ide o veci, ktoré musia podliehať zvláštnym pravidlám, vyplývajúcim z ich vlastnej podstaty /

<i>Dvadsať siedma kniha</i>	423
O pôvode a prevratných zmenách rímskych zákonov o dedičstve	

<i>Dvadsať ôsma kniha</i>	429
O pôvode a prevratných zmenách v občianskych zákonoch u Francúzov	
/ O odlišnom charaktere zákonov germánskych národov / O tom, že barbarské zákony boli celkom osobné / Hlavný rozdiel medzi salickými zákonmi a zákonmi Vizigótov a Burgundov / O tom, ako zmizlo rímske právo z krajiny franského panstva a zachovalo sa v krajine gótskeho a burgundského panstva / Akým spôsobom sa zachovalo rímske právo na území Langobardov / Ako zaniklo rímske právo v Španielsku / Nepravý kapitulár / Ako zanikli barbarské zákonníky a kapituláry / Ďalšie príčiny úpadku zákonníkov barbarských národov, rímskeho práva a kapitulárov / O miestnych zvykoch; prevrat v zákonoch barbarských národov a v rímskom práve / Rozdiel medzi salickým zákonom alebo zákonom salických Frankov a zákonom ripuárskych Frankov a ostatných barbarských národov / O ďalšom rozdielne zákonov prejednávanych v predchádzajúcej kapitole / Úvaha / O dôkaze vriacou vodou ustanovenom v salicком zákone / Spôsob myslenia našich predkov / Ako sa rozšíril dôkaz súbojom / Ďalší dôvod, prečo upadli do zabudnutia salické zákony, rímske zákony a kapituláry / Vznik pojmu cti / Ďalšia úvaha o otázke cti u Germánov / O mravoch vo vzťahu k súbojom / O právnych pravidlách súdneho súboja / Pravidlá stanovené v súdnom súboji / O obmedzeniach zavedených v používaní súdneho súboja / O súdnom súboji medzi jednou zo strán a jedným zo svedkov / O súdnom súboji medzi jednou stranou a jedným z pánových vazalov; odvolanie proti nespravodlivému rozsudku / O odvolaní proti nečinnosti súdnych orgánov / Obdobie panovania Ludovíta IX. svätého / Poznámka o odvolaniach / Ako sa stalo súdne konanie tajným / O súdnych trovách / O verejnom žalobcovi / Ako upadli Ustanovenia svätého Ludovíta do zabudnutia / Ako sa z dekretalov vyvodili súdne formy / Striedavé vplyvy cirkevného a svetského súdnictva / Obrodienie rímskeho práva a následky tohto obrodienia. Zmena v súdoch / O dôkaze prostredníctvom svedkov / O francúzskych zvykoch /	

<i>Dvadsať deväť kniha</i>	468
O spôsobe vytvárania zákonov	
/ O zákonodarcovom duchu / O tom, že niektoré zákony akoby sa odkláňali od zámerov zákonodarcu, ale v podstate sa s nimi zhodujú / O zákonoch odporujúcich zámerom zákonodarcu / O tom, že zákony, ktoré sa zdajú byť rovnaké, nemusia mať vždy ten istý účinok / Pokračovanie v tom istom námete. Nevyhnutnosť dobre zostavovať zákony / O tom, že zákony, ktoré sa zdajú byť rovnaké, nezostavovali sa vždy z tých istých pohnutí / O tom, že grécke a rímske zákony trestali samovraždu z odlišných pohnutí / O tom, že zákony sa zdajú byť protirečivé, ale vychádzajú z toho istého ducha / Akým spôsobom sa môžu porovnávať dva rozličné zákony / O tom, že zákony, ktoré sa zdajú byť rovnaké, sú niekedy v skutočnosti odlišné / Zákony sa nemajú oddeľovať od cieľa, pre ktorý sú vydané. Rímske zákony o krádeži / Zákony netreba oddeľovať od pomerov, za akých boli vydané / Niekedy je správne, aby sa zákon sám naprával / Veci, ktoré treba mať na zreteli pri zostavovaní zákonov / Zlý spôsob vydávania zákonov / O predstavách jednotnosti / O zákonodarcoch /	

<i>Tridsať kniha</i>	479
Teória feudálnych zákonov Frankov vo vzťahu k nastoleniu monarchie	
/ O feudálnych zákonoch / O zdrojoch feudálnych zákonov / Pôvod vazalských vzťahov / O výbojoch Frankov / O Gótoch, Burgundoch a Frankoch / O rozličných spôsoboch rozdelenia pozemkov / Vhodné použitie zákona Burgundov a Vizigótov o rozde-	

lení zeme / O nevoľníctve / O tom, že za pozemky pridelené barbarom sa neplatili dane / Akého charakteru boli povinnosti Rimanov a Galov vo franskej monarchii / O tom, čo sa nazývalo census / O tom, že to, čo nazývali census, vybrali len od nevoľníkov, a nie od slobodných ľudí / O lénnikoch alebo vazaloch / O vojenskej službe slobodných ľudí / O dvojakej službe / O kompozíciách barbarských národov / O tom, čo sa nazývalo neskôr panským súdom / O územnej cirkevnej súdnej moci / O tom, že systém súdnictva ustanovili pred koncom vlády dynastie Karolovcov / Hlavná myšlienka knihy Vznik francúzskej monarchie v Galii od abbé Dubosa / Pokračovanie v tom istom námete. Úvaha o podstate systému / O francúzskej šľachte /

<i>Tridsiata prvá kniha</i>	505
Teória feudálnych zákonov Frankov vo vzťahu k prevratným zmenám v ich monarchii / Zmeny v úradoch a lénach / Ako sa zmenila občianska vláda / Právomoc majordómov / Ako sa vo všeobecnosti správal národ voči majordómom / Ako dostali majordómovia velenie nad armádami / Druhá epocha úpadku kráľov prvej dynastie / Merovejovcov / Vyššie úrady a léna majordómov / Ako sa zmenili alódiá na léna / Ako sa cirkevné majetky premenili na léno / Bohatstvá duchovenstva / Pomery v Európe za čias vlády Karola Martela / Stanovenie desiatkov / O voľbách do biskupstiev a opátstiev / O lénach Karola Martela / Splynutie kráľovskej hodnosti s úradom majordóma. Dynastia Karolovcov / Zvláštny jav vo voľbe kráľov z rodu Karolovcov / Karol Veľký / Ľudovít Pobožný / O tom, že slobodní ľudia mohli vlastniť léna / Hlavná príčina oslabenia dynastie Karolovcov / Zmena v lénach / Ďalšia zmena v lénach / Zmeny vo vyšších úradoch a lénach / O povahe lén po vláde Karola Lysého / Ako stratil rod Karola Veľkého cisársku moc / Ako prešla francúzska koruna na rod Huga Capeta / O niektorých následkoch doživotného vlastníctva lén /	
O POLITIKE	533
DVA LISTY O MONTESQUIEUOVOM POBYTE V PREŠPORKU	539
SPOMIENKY NA BANE	541
MYŠLIENKY	543
POZNÁMKY AUTORA	549

